

van KLM en Knilm uit Nederlands bezit verdwijnen. Die vliegtuigen begonnen in maart met opdrachten voor de Amerikanen uit te voeren maar in de loop van april werd er door dezen op aangedrongen dat zij aan het Amerikaanse *Transport Command* zouden worden overgedragen. Toen dat werd geweigerd, pasten de Amerikanen een effectief drukmiddel toe: als de Nederlands-Indische Commissie en Knilm-directeur Versteegh in hun weigering volhardden, zou voor de KLM- en Knilm-toestellen geen benzine meer ter beschikking worden gesteld. 'Wij werden dus tegen de muur gezet', aldus later een der piloten.<sup>1</sup> De commissie en Versteegh gaven toe: midden mei werden alle toestellen aan de Amerikanen verkocht. Het vliegend personeel dat al vele moeilijkheden met Versteegh had gehad, nam hem die verkoop in hoge mate kwalijk – bij wijze van protest vlogen de piloten vóór de overdracht met hun toestellen onder de grote verkeersbrug in de haven van Sydney door, hetgeen in de Australische pers het nodige stof deed opwaaien.

De meeste marconisten en sommige boordwerktuigkundigen werden bij het *18th squadron* in Australië en het *MLD-squadron* op Ceylon ingedeeld, van de piloten gingen enkelen de opleiding voor oorlogsvlieger in de Verenigde Staten volgen, anderen werden met de resterende marconisten en boordwerktuigkundigen bij het inmiddels door Versteegh opgerichte Westindisch Bedrijf van de KLM tewerkgesteld, nog anderen die geweigerd hadden naar Curaçao te vertrekken, werden gemilitariseerd en aan het personeel van het Amerikaanse *Transport Command* in Australië toegevoegd.<sup>2</sup>

★

Moeilijkheden kwamen er ook bij de koopvaardij, zowel in Australië als in Brits-Indië.

<sup>1</sup> Getuige G. A. de Stoppelaar, *Eng.*, dl. III c, p. 814. <sup>2</sup> Helfrich keurde het af dat niet allen die daarvoor in aanmerking kwamen, gemilitariseerd en bij het *Transport Command* ingedeeld waren. In april '43 schreef hij van Australië uit aan van Mook: 'Voor één ding moet ik ernstig waarschuwen en dat is tegen het streven van Versteegh om zijn vliegers en overige bemanningen 'veilig te stellen' . . . Een uitbreiding van de luchtverbindingen in West-Indië, 'waar men zo heerlijk veilig vliegt', is te veroordelen . . . Het was veel beter geweest, indien allen bij de weermacht waren ingelijfd . . . Versteegh heeft dit tegengewerkt, daarbij gesteund door minister Albarda' (brief, 7 april 1943, ARA, Coll.-van der Plas, B 8) – ir. J. W. Albarda was tot februari '45 in de Londense kabinetten minister van verkeer en waterstaat.